

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-8>

УДК 658.15:631.1+001.4

Гуцаленко Любов Василівна

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5181-8652>

Молдован Мирослав Михайлович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-5374-4904>

Liubov Gutsalenko, Myroslav Moldovan

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

**МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ****METHODOLOGICAL PRINCIPLES
OF ANALYSIS OF FINANCIAL RESULTS
OF AGRICULTURAL BUSINESS ENTERPRISES**

Анотація. У статті досліджуються питання методичних засад аналізу фінансових результатів підприємств аграрного бізнесу. Оцінена їх роль для розвитку галузі та підприємств, зокрема, а також значення аналізу, який дозволяє своєчасно виявляти проблеми, оцінювати ризики та розробляти стратегію для досягнення стабільного розвитку господарюючого суб'єкту. Досліджено різні терміни, що використовуються в економічній літературі для опису процесу оцінки фінансових результатів підприємств (аналіз, оцінка, діагностика, моніторинг, аналітичне забезпечення). Незважаючи на певні відмінності, вони утворюють єдину систему, спрямовану на комплексну оцінку фінансового стану підприємства та його фінансових результатів. Сформовано завдання аналізу фінансових результатів аграрної галузі в розрізі різних рівнів (мікро; мезо та макро рівні). Систематизовано підходи до напрямів аналізу фінансових результатів підприємств, що зустрічаються в економічній літературі. Дослідження свідчать про відсутність єдиного домінуючого методу, оскільки вибір найбільш ефективного інструментарію залежить від цілого ряду факторів, включаючи мету аналізу, специфіку діяльності підприємства, доступність даних та кваліфікацію аналітика. Охарактеризовано особливості аграрної галузі, які необхідно враховувати при побудові моделі аналізу фінансових результатів, вони систематизовані таким чином: сезонність та циклічність; специфіка активів; вплив державної політики; технологічні особливості; екологічні фактори. Запропоновано такі заходи для вдосконалення аналізу фінансових результатів аграрних підприємств: розширення спектру аналізованих показників; удосконалення методів аналізу; покращення якості фінансової звітності; автоматизація процесів аналізу; підвищення кваліфікації персоналу; врахування специфіки аграрного бізнесу; залучення зовнішніх експертів для складних аналітичних досліджень.

Ключові слова: аналіз фінансових результатів, методи аналізу, прибуток, збиток, рентабельність, підприємства аграрного бізнесу, специфіка аграрної галузі.

Summary. The article examines the methodological principles of analyzing the financial results of agrarian business enterprises. Their role for the development of the industry and enterprises, in particular, as well as the importance of analysis, which allows for timely identification of problems, risk assessment and development of a strategy for achieving stable development of the economic entity, was assessed. Various terms used in the economic literature to describe the process of evaluating the financial results of enterprises (analysis, evaluation, diagnosis, monitoring, analytical support) were studied. Despite certain differences, they form a single system aimed at a comprehensive assessment of the financial condition of the enterprise and its financial results. The task of analyzing the financial results of the agricultural industry at different levels (micro; meso and macro levels) has been formulated. Approaches to the areas of analysis of the financial results of enterprises found in the economic literature have been systematized. Research indicates that there is no single dominant method, since the choice of the most effective tool depends on a number of factors, including the purpose of the analysis, the specifics of the enterprise's activities, the availability of data, and the qualifications of the analyst. The choice of the optimal method and areas of analysis depends on the specific objectives of the study and the characteristics of the analyzed enterprise. The features of the

agricultural industry that must be taken into account when building a model for analyzing financial results are characterized, they are systematized as follows: seasonality and cyclicity (uneven income; the influence of weather conditions; price fluctuations); the specificity of assets (biological assets; long-term investments); the influence of state policy (grants and subsidies; market regulation); technological features (mechanization and automation; biotechnology); environmental factors (organic production; environmental restrictions). The following measures are proposed to improve the analysis of financial results of agricultural enterprises: expanding the range of analyzed indicators; improving analysis methods; improving the quality of financial reporting; automating analysis processes; improving personnel skills; taking into account the specifics of agricultural business; attracting external experts for complex analytical studies.

Keywords: analysis of financial results, analysis methods, profit, loss, profitability, agribusiness enterprises, specifics of the agricultural industry.

Постановка проблеми. Аграрний бізнес характеризується високим рівнем ризику, пов'язаним із природними факторами, ціновою волатильністю, змінами в державній політиці, зростанням конкуренції на світовому та внутрішньому ринках, а нині з військовою агресією, та іншими особливостями, що притаманні галузі. Проведення якісного аналізу результатів діяльності аграрного підприємства сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо оптимізації виробництва, маркетингу, фінансування; підвищенню ефективності використання ресурсів підприємств; підвищенню конкурентоспроможності на ринку; залученню інвестиції для розвитку галузі тощо.

На жаль, існуючі методи фінансового аналізу не завжди повністю враховують специфіку аграрного виробництва та вище зазначені чинники. Ось чому виникає необхідність розробки адаптованої методики та організації аналізу, які дозволять оцінити фінансовий стан аграрних підприємств, результатів їх діяльності, більш точно та об'єктивно.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання організації та методики аналізу фінансових результатів підприємств були предметом дослідження багатьох науковців. Серед них доречно вирізнити праці Савчука В.К. [1; 2], Парасій-Вергуненко І.М. [3], Глушко А.Д. [4], Грачової А.О. [4], Гайбури Ю.А. [5], Полятикіної Л.І. [6], Гайдучок Т. [7], Мулик Т.О. [8; 9], Сич Д.М. [10] та інших.

Так, Савчук В.К. та Федорченко К.О. [1] розглянули основні питання, щодо сутності та ролі аналітичного моніторингу в системі управління діяльністю підприємства, а також [2] його значення щодо фінансування виробничої програми аграрного формування. Парасій-Вергуненко І.М. [3] представила методику проведення аналізу фінансових результатів, де визначила мету та завдання аналізу, основні етапи та показники для оцінки фінансових результатів. Глушко А.Д. та Грачова А.О. [4] обґрунтували узагальнюючу модель аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, якою визначено мету, об'єкти, етапи та інструментарій проведення оцінювання фінансових результатів, яка є основою для виявлення резервів підвищення ефективності діяль-

ності суб'єктів господарювання. Гайбура Ю.А. [5] визначила сутність, роль та особливості моніторингу фінансових результатів, систематизувала основні підходи до побудови ефективної системи моніторингу фінансових результатів як складової процесу управління в аграрному підприємстві. Полятикіна Л.І. та Новикова С.В. [6] дослідили роль аналізу фінансових результатів, його завдання, систему показників для оцінки. Гайдучок Т., Вітер С. та Гданська Ю. [7] своє дослідження спрямували на вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємств. Ними проведено аналіз існуючих підходів до аналізу фінансових результатів, визначено проблемні аспекти, з якими стикаються підприємства під час їх впровадження, та запропоновано шляхи вирішення цих проблем. Гончарук І.В., Старосуд В.І. та Мулик Т.О. [8; 9] дослідили механізм формування та методичні підходи щодо проведення аналізу фінансових результатів сільськогосподарських підприємств. Сич Д.М. [10] дослідив питання організації управлінського аналізу фінансових результатів, його інструментарій.

Проте, попри значний рівень розробок науковців, існують суттєві прогалини в дослідженнях аналізу формування фінансових результатів діяльності підприємств аграрного бізнесу, з врахуванням особливостей цієї галузі, мінливого бізнес-середовища, різних чинників, що впливають на формування фінансових результатів, тощо.

Мета статті – дослідження методичних засад аналізу фінансових результатів підприємств аграрного бізнесу та розробка пропозицій щодо вдосконалення цього аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансові результати діяльності підприємств аграрного бізнесу є ключовим показником їх ефективності та життєздатності. Вони відображають здатність підприємства генерувати прибуток, забезпечувати стабільність фінансового стану та розвиватися.

За даними Державної служби статистики України (табл. 1), спостерігається значне коливання чистого прибутку та фінансового результату до оподаткування сільськогосподарських підприємств України. Після пікового значення у 2022 р.,

показники різко знизилися у наступні роки, що зумовлено наслідками війни. Рівень рентабельності як всієї діяльності, так і операційної також демонструє подібні тенденції. Дані таблиці свідчать про зниження частки підприємств, що одержали прибуток (- 4,7 %) і збільшення частки підприємств, що отримали збиток (+ 4,7 %).

Динаміку фінансових результатів до оподаткування в сільському господарстві представлено також на рис. 1, де підтверджені дані щодо суттєвого коливання цього показника.

Регулярний аналіз фінансових результатів дозволяє своєчасно виявляти проблеми, оцінювати ризики та розробляти стратегію для досягнення стабільного розвитку підприємства.

Дослідження показали, що в економічній літературі вживаються різні терміни щодо аналітичної оцінки фінансових результатів: «аналіз фінансових результатів», «оцінка фінансових результатів», «аналітичне забезпечення фінансових результатів», «обліково-аналітичне забезпечення фінансових результатів», «діагностика фінансових результатів», «моніторинг фінансових результатів» тощо. Вони, хоч і схожі за змістом, проте, на нашу думку, їм притаманні певні особливості та відмінності (табл. 2).

Характеризуючи ці терміни можна відзначити, що всі вони пов'язані із оцінкою фінансової діяльності підприємства, зокрема його результатами. Так, аналітичне забезпечення є основою для проведення аналізу, оцінки та діагностики. Обліково-аналітичне забезпечення забезпечує достовірність інформації для всіх видів аналізу. Моніторинг є невід'ємною частиною аналізу та дозволяє своєчасно виявляти проблеми. Діагностика є більш детальним видом аналізу, спрямованим на виявлення причин відхилень. Загалом, всі вони утворюють єдину систему, яка дозволяє комплексно оцінювати фінансовий стан підприємства, його

фінансові результати, виявляючи проблемні зони та приймаючи обґрунтовані управлінські рішення. Кожен з них доповнює інші, забезпечуючи всебічну аналітичну оцінку фінансових результатів.

Аналіз фінансових результатів є незамінним інструментом для виживання та розвитку підприємств в умовах воєнного стану в Україні, ми погоджуємось із думкою Скворцової А.О. яка вважає, що він: стає ключовим інструментом для стратегічного планування підприємств в умовах війни; допомагає визначити оптимальне використання наявних фінансових та матеріальних ресурсів з урахуванням обмежених ресурсів через військові дії; допомагає виявити та зменшити ризики, пов'язані з економічною нестабільністю, змінами у споживчому попиті та іншими факторами, оскільки військовий конфлікт супроводжується збільшеним ризиком для бізнесу; ідентифікує потенційні проблеми та забезпечує достатні резерви для відповіді на негативні економічні впливи з метою забезпечення фінансової стійкості підприємств в умовах війни; допомагає створити переконливий бізнес-кейс для потенційних інвесторів щоб підприємства могли активно працювати над залученням інвестицій для забезпечення фінансової стабільності та подальшого розвитку [12, с. 254–255].

В літературних джерелах сформовано завдання щодо аналізу фінансових результатів підприємств, в тому числі і аграрних. Переважно вони, стосуються лише господарюючих суб'єктів, незалежно від розміру підприємства (великі, середні та малі) це: оцінка складу, динаміки та структури фінансових результатів; оцінка ефективності діяльності підприємства; прогнозування фінансових результатів; виявлення резервів зростання прибутку; ідентифікація проблемних зон; розробка рекомендацій для ухвалення управлінських рішень.

Таблиця 1 – Основні показники результатів діяльності сільськогосподарських підприємств України станом на 01 січня відповідного року

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення, 2024/2020, (+,-)
Чистий прибуток (збиток), млн. грн.	93255,4	81618,5	238806,0	86056,2	63495,8	-29759,6
Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування, млн. грн.	94041,4	82230,6	239982,5	87258,4	65353,0	-28688,4
Підприємства, які одержали прибуток						
у % до загальної кількості	83,1	82,7	88,3	78,5	78,4	-4,7
фінансовий результат, млн. грн.	116561,3	108581,4	248315,2	126351,9	99391,6	-17169,7
Підприємства, які одержали збиток						
у % до загальної кількості	16,9	17,3	11,7	21,5	21,6	4,7
фінансовий результат, млн. грн.	22519,9	2630,8	8332,7	39093,5	34038,5	11518,6
Рівень рентабельності всієї діяльності, %	16,1	13,6	36,4	13,3	8,0	-8,1
Рівень рентабельності операційної діяльності, %	19,2	18,6	40,3	20,0	12,0	-7,2

Джерело: розраховано авторами на основі [11]

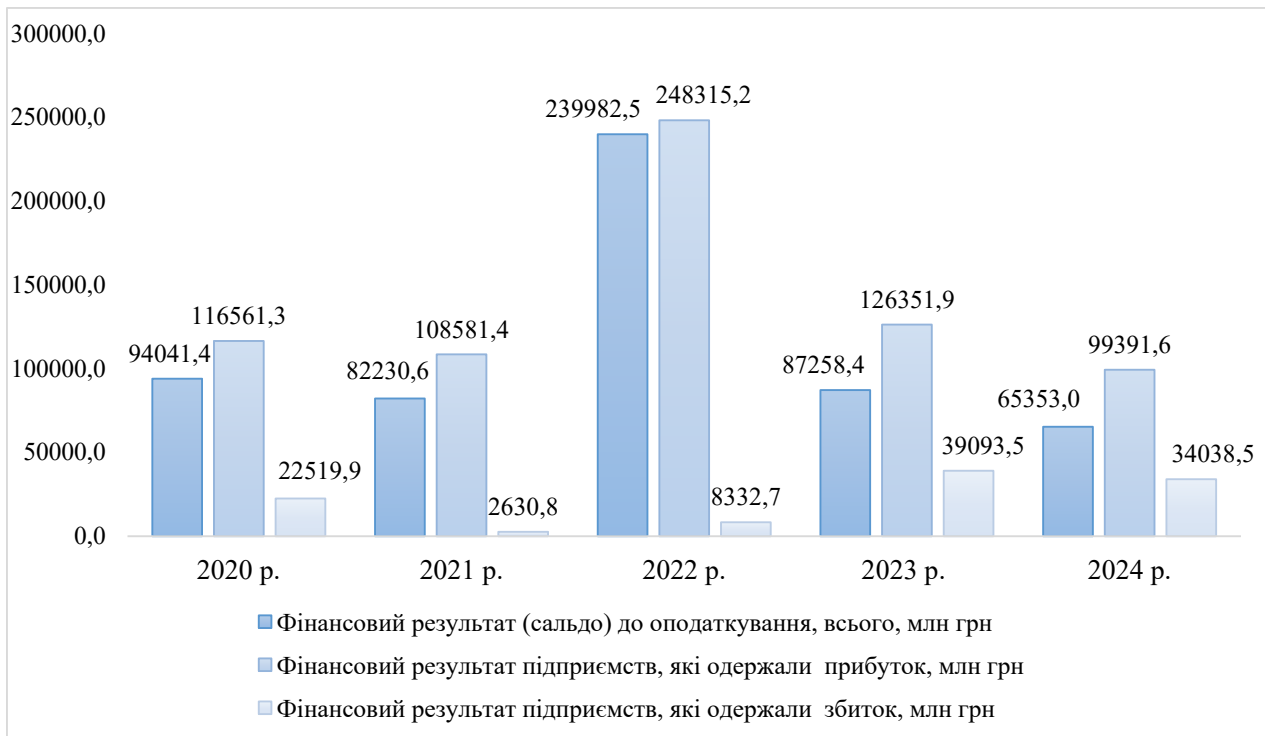

Рисунок 1 – Фінансовий результат до оподаткування сільськогосподарських підприємств протягом 2020–2024 років (станом на 01 січня), млн грн

Джерело: побудовано авторами на основі [11]

Таблиця 2 – Взаємозв'язок між термінами, пов'язаними з аналізом фінансових результатів

Види термінів щодо аналізу фінансових результатів	Основна мета та зміст терміну
Аналіз фінансових результатів	Основна мета – систематичне дослідження фінансових показників підприємства з метою виявлення тенденцій, оцінки ефективності діяльності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.
	Процес – включає в себе збір, обробку та інтерпретацію фінансової інформації, порівняння фактичних результатів із плановими або попередніми періодами.
Оцінка фінансових результатів	Основна мета – визначення загальної ефективності діяльності підприємства за певний період.
	Процес – порівняння досягнутих результатів з встановленими критеріями (наприклад, планами, середньогалузевими показниками) та винесення суджень про їхню відповідність.
Аналітичне забезпечення фінансових результатів	Основна мета – надання менеджменту необхідної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.
	Процес – створення системи збору, обробки та подання аналітичної інформації, яка дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства та ефективність його діяльності.
Обліково-аналітичне забезпечення фінансових результатів	Основна мета – забезпечення достовірної та повної інформації для проведення аналізу фінансових результатів.
	Процес – включає в себе ведення бухгалтерського обліку, формування фінансової звітності та проведення аналітичних процедур на її основі.
Діагностика фінансових результатів	Основна мета – виявлення причин відхилень фактичних результатів від планових або попередніх періодів.
	Процес – детальне дослідження окремих аспектів діяльності підприємства з метою виявлення проблемних зон та розробки заходів щодо їх усунення.
Моніторинг фінансових результатів	Основна мета – своєчасне виявлення змін у фінансовому стані підприємства та оперативне реагування на них.
	Процес – регулярний контроль за фінансовими показниками та порівняння їх із встановленими нормативами.

Джерело: сформовано авторами

Проте оскільки аналіз фінансових результатів – це багатогранний процес, він може проводитися на різних рівнях: мікро, мезо та макро. Кожен з цих рівнів має свої специфічні завдання та використовує різні інструменти аналізу (рис. 2).

Розуміння відмінностей між завданнями аналізу фінансових результатів різних рівнів (мікро; мезо та макро рівні) дозволяє отримати більш повну та об'єктивну картину фінансового стану підприємства, його фінансових результатів, галузі чи економіки в цілому.

Основними джерелами інформаційного забезпечення аналізу фінансових результатів є: плани економічного та соціального розвитку; фінансовий план (розрахунковий баланс доходів і витрат); бізнес-план; фінансова звітність підприємства, зокрема, форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»; дані статистичної звітності; дані бухгалтерського обліку (за рахунками 79 «Фінансові результати» та його субрахунками, 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», рахунками класів 7 «Доходи і результати діяльності» та 9 «Витрати діяльності»); облікові реєстри та первинні документи; відповідні планові (нормативні) розрахунки; матеріали маркетингових досліджень; матеріали зовнішніх та внутрішніх перевірок тощо [3, с. 252; 9, с. 221].

Фахівці сходяться на думці, що для комплексної оцінки фінансових результатів необхідно

поєднувати загальноприйняті та специфічні методи аналізу. Так, більшість авторів основними методами аналізу фінансових результатів вважають наступні: горизонтальний, вертикальний, трендовий, коефіцієнтний і факторний [4; 10, с. 35; 13, с. 122]. Найменш використовуваними прийомами у фінансовому аналізі є економіко-математичні й функціонально-вартісні прийоми [4; 13, с. 122].

Огляд наукових праць показав, що на сьогодні не існує універсального підходу до аналізу фінансових результатів підприємств. Дослідники використовують різні набори показників та методи, що ускладнює порівняння результатів досліджень. Як зазначають Глушко А.Д. та Грачова А.О., за результатами окремих показників формується загальний висновок відносно ефективності його діяльності. Водночас вибір того чи іншого показника залежить від мети аналізу, специфіки підприємства, що аналізується, рівня конкуренції на ринках тощо [4].

На рис. 3, ми систематизували підходи до напрямів аналізу фінансових результатів підприємств, що зустрічаються в економічній літературі. Дослідження демонструють відсутність одного домінуючого методу і свідчать про те, що його вибір є досить індивідуальним і залежить від багатьох факторів, таких як: мета аналізу, розмір і специфіка діяльності підприємства, доступність даних, кваліфікація аналітика тощо.

Рисунок 2 – Завдання аналізу фінансових результатів аграрної галузі в розрізі різних рівнів

Джерело: розробка авторів

Найбільшу частку займають комплексні методи аналізу, які дозволяють отримати більш повну картину про фінансові результати підприємства. Це свідчить про розуміння того, що фінансові показники взаємопов'язані і їх потрібно аналізувати в комплексі.

Популярність як традиційних методів та напрямів (аналіз рентабельності, факторний аналіз), так і більш сучасних (математико-статистичні методи, маржинальний аналіз) свідчить про прагнення дослідників використовувати найкращі практики. Значна частка припадає на методи, які дозволяють оцінити зміни фінансових показників у часі. Це важливо для виявлення трендів і прогнозування майбутніх результатів. Аналіз взаємозв'язку

між різними показниками (наприклад, витрати-обсяг-прибуток) дозволяє приймати більш обґрунтовані управлінські рішення.

Отже, це дослідження ще раз підтверджує, що аналіз фінансових результатів є багатограним і складним процесом, який вимагає глибоких знань і досвіду. Вибір оптимального методу та напрямів аналізу залежить від конкретних цілей дослідження і особливостей аналізованого підприємства.

Якщо говорити про аграрні підприємства, слід зважати на особливості аграрної галузі, які необхідно враховувати при побудові моделі аналізу фінансових результатів. На нашу думку, їх можна систематизувати наступним чином (рис. 4).

Рисунок 3 – Систематизація підходів до напрямів аналізу фінансових результатів підприємств, що зустрічаються в економічній літературі

Джерело: сформовано авторами

Рисунок 4 – Перелік факторів, що притаманні аграрній галузі, які необхідно враховувати при побудові моделі аналізу фінансових результатів

Джерело: сформовано авторами на основі дослідження літературних джерел

Ключовими елементами побудови ефективної моделі аналізу фінансових результатів підприємств аграрного бізнесу, має застосовуватись перш за все комплексний підхід, тобто аналіз має охоплювати всі аспекти діяльності підприємства, включаючи постачання, виробництво, реалізацію, фінанси та інвестиції. Аналіз має носити динамічний характер, тобто має враховувати сезонні та циклічні коливання, а також довгострокові тренди. Модель аналізу має бути адаптованою до змін зовнішнього середовища та внутрішніх умов підприємства а також дозволяти прогнозувати майбутні фінансові результати та розробляти стратегічні плани.

Важливо також, щоб проводився порівняльний аналіз, адже порівняння фінансових показників з попередніми періодами, даними конкурентів

та середніми галузевими даними, дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємства. Для проведення комплексного аналізу фінансових результатів аграрних підприємств рекомендується використовувати спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволяє автоматизувати розрахунки, будувати прогнози та візуалізувати дані.

Враховуючи ці особливості, можна побудувати ефективну модель аналізу фінансових результатів, яка допоможе аграрним підприємствам приймати обґрунтовані управлінські рішення та підвищувати свою ефективність.

Отже, аналіз фінансових результатів аграрних підприємств є важливим інструментом для прийняття ефективних управлінських рішень. Для його вдосконалення пропонуються такі заходи:

– розширення спектру аналізованих показників, зокрема, поглиблений аналіз рентабельності (крім загальної рентабельності, варто аналізувати рентабельність окремих видів продукції, напрямків діяльності); оцінка ефективності використання оборотних активів; аналіз фінансової стійкості; оцінка ризиків, тобто ідентифікація фінансових, виробничих, ринкових ризиків та розрахунок їх впливу на фінансові результати;

– удосконалення методів аналізу, зокрема, впровадження новітніх методів (застосування методів даних майнінгу, штучного інтелекту для виявлення неясних зв'язків та прогнозування); використання бенчмаркінгу; моделювання різних сценаріїв розвитку подій для оцінки їх впливу на фінансові результати; інтеграція фінансового аналізу з іншими видами аналізу (стратегічним, маркетинговим);

– покращення якості фінансової звітності, зокрема, дотримання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), забезпечення прозорості та порівнянності фінансової інформації; розширення розкриття інформації у звітності; використання інтерактивної звітності;

– автоматизація процесів аналізу, зокрема застосування спеціалізованих програмних продуктів для автоматизації розрахунків, побудови графіків та таблиць; створення єдиного інформаційного простору для збору, обробки та аналізу даних;

– підвищення кваліфікації персоналу, зокрема, проведення тренінгів та семінарів; залучення зовнішніх консультантів для проведення складних аналітичних досліджень;

– врахування специфіки аграрного бізнесу, таких як сезонність виробництва; вплив природних факторів; державна підтримка галузі тощо;

– залучення зовнішніх експертів, зокрема проведення аудиту фінансової звітності для підвищення достовірності фінансової інформації; кон-

сультації з питань фінансового менеджменту для розробки стратегій розвитку та оптимізації фінансових потоків.

Реалізація цих пропозицій, на нашу думку, дозволить підвищити якість аналізу фінансових результатів аграрних підприємств, забезпечить більш обґрунтоване прийняття управлінських рішень та підвищить ефективність їх діяльності.

Висновки. Таким чином, результати проведеного дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

1. Аналіз фінансових результатів підприємств аграрного бізнесу – це потужний інструмент, який дозволяє оцінити ефективність його діяльності, виявити сильні та слабкі сторони, а також прийняти обґрунтовані управлінські рішення. Він є своєрідним «барометром здоров'я» підприємства, який допомагає визначити його фінансову стійкість та потенціал для подальшого розвитку.

2. Дослідження свідчать про різноманітність термінології, що використовується в економічній літературі для опису процесу оцінки фінансових результатів підприємств. Незважаючи на певні відмінності в значеннях, ці терміни утворюють єдину систему, спрямовану на комплексну оцінку фінансового стану підприємства, його фінансових результатів, виявлення проблемних зон та розробку ефективних управлінських рішень.

3. Аналіз фінансових результатів аграрних підприємств є важливим інструментом для прийняття ефективних управлінських рішень. Для його вдосконалення пропонуються такі заходи: розширення спектру аналізованих показників; удосконалення методів аналізу; покращення якості фінансової звітності; автоматизація процесів аналізу; підвищення кваліфікації персоналу; врахування специфіки аграрного бізнесу; залучення зовнішніх експертів для складних аналітичних досліджень.

Список використаних джерел:

1. Савчук В.К., Федорченко К.О. Аналітичний моніторинг в системі управління діяльністю підприємства. *Біоекономіка та аграрний бізнес*. 2019. Т. 10. № 1. С. 85-92.
2. Савчук В.К., Федорченко К.О. Аналітичний моніторинг фінансування виробничої програми аграрного формування. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Т. 5. № 3. С. 118-124.
3. Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз господарської діяльності: підручник. Київ : КНЕУ, 2016. 629 с.
4. Глушко А.Д., Грачова А.О. Методичні засади аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.34> (дата звернення: 26.12.2024)
5. Гайбура Ю.А. Моніторинг фінансових результатів: сутність і підходи. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 28(2). С. 101-105.
6. Полятикіна Л.І., Новикова С.В. Облік і аналіз фінансових результатів господарської діяльності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 20(2). С. 170-173.
7. Гайдучок Т., Вітер С., Гданська Ю. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення для підвищення ефективності управління фінансовими результатами. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-85> (дата звернення: 26.12.2024).
8. Гончарук І.В., Старосуд В.І., Мулик Т.О. Фінансові результати сільськогосподарських підприємств: механізм формування та аналітична оцінка (на прикладі Ялтушківської дослідно-селекційної станції ІБК і ЦБ НААН України). *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 3. С. 18-34.

9. Мулик Т.О., Материнська О.А., Пльонсак О.Л. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури. 2017. 288 с.
10. Сич Д.М. Інструментарій управлінського аналізу фінансових результатів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Економіка*. 2018. № 10 (38). С.30- 38.
11. Державна служба статистики України: офіційна сторінка. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 27.12.2024).
12. Скворцова А.О. Роль аналізу фінансових результатів у забезпеченні успішності вітчизняних підприємств в умовах воєнного конфлікту. *Нові горизонти розвитку бізнесу в умовах сучасних викликів. можливості та механізми підтримки бізнесу в умовах європейської інтеграції*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. здобувачів вищ. освіти і молодих вчених, м. Харків, 26 квітня 2024 р. Харків : ДБТУ, 2024. С. 254-256.
13. Рзаєва Т.Г., Сереветник О.В. Фінансові результати та напрями їх аналізу за показниками фінансової звітності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 3. С. 121-124.

References:

1. Savchuk V. K., Fedorchenko K. O. (2019) Analytical monitoring in the enterprise management system. *Bioekonomika ta ahrarnyi biznes*, no. 1, pp. 85-92. (in Ukrainian)
2. Savchuk V. K., Fedorchenko K. O. (2020) Analytical monitoring of financing of the production program of the agrarian formation. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*, no. 3. pp. 118-124. (in Ukrainian)
3. Parasii-Verhunen I. M. (2016) Analiz hospodarskoi diialnosti [Analysis of economic activity]: pidruchnyk. Kyiv, 629 p. (in Ukrainian)
4. Hlushko A. D., Hrachova A. O. (2019) Metodichni zasady analizu finansovykh rezultativ diialnosti pidpriemstva [Methodological principles of analyzing the financial results of an enterprise]. *Efektivna ekonomika*, no. 6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.34> (in Ukrainian)
5. Haibura Yu. A. (2018) Monitorynh finansovykh rezultativ: sutnist i pidkhody [Monitoring financial results: essence and approaches]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 28(2), pp. 101-105. (in Ukrainian)
6. Poliatykyina L. I, Novykova S. V. (2018) Oblik i analiz finansovykh rezultativ hospodarskoi diialnosti pidpriemstva [Accounting and analysis of financial results of the enterprise's economic activities]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, no. 20(2), pp. 170-173. (in Ukrainian)
7. Haiduchok T., Viter S., Hdanska Yu. (2024) Udoskonalennia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia dlia pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia finansovymy rezultatamy [Improving accounting and analytical support to increase the efficiency of financial performance management]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-85> (in Ukrainian)
8. Honcharuk I. V., Starosud V. I., Mulyk T. O. (2018) Finansovi rezultaty silskohospodarskykh pidpriemstv: mekhanizm formuvannia ta analitychna otsinka (na prykladi Yaltushkivskoi doslidno-selektsiinoi stantsii IBK i TsB NAAN Ukrainy) [Financial results of agricultural enterprises: the mechanism of formation and analytical assessment (on the example of Yaltushkiv Experimental Breeding Station of the Institute of Bioenergy Crops and Sugar Beets of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine)]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*, no. 3, pp. 18-34. (in Ukrainian)
9. Mulyk T. O., Materynska O. A., Plonsak O. L. (2017) Analiz hospodarskoi diialnosti [Analysis of economic activity]: navch. posib. Kyiv: Tsentр uchbovoi literatury, 288 p. (in Ukrainian)
10. Sych D. M. (2018) Instrumentarii upravlinskoho analizu finansovykh rezultativ [Management analysis tools for financial results]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Ser. Ekonomika*, no. 10 (38), pp. 30-38. (in Ukrainian)
11. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]: ofitsiina storinka. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (in Ukrainian)
12. Skvortsova A. O. (2024) Rol analizu finansovykh rezultativ u zabezpechenni uspishnosti vitchyznianskykh pidpriemstv v umovakh voiennoho konfliktu [The role of financial performance analysis in ensuring the success of domestic enterprises in conditions of military conflict]. *Novi horyzonty rozvytku biznesu v umovakh suchasnykh vyklykiv. mozhyvosti ta mekhanizmy pidtrymky biznesu v umovakh yevropeiskoi intehtatsii*: матер. Mizhnar. nauk.-prakt. конф. здобувачів вищ. освіти і молодих вчених, pp. 254-256. (in Ukrainian)
13. Rzaieva T. H., Serevetnyk O. V. (2020) Finansovi rezultaty ta napriamy yikh analizu za pokaznykamy finansovoi zvitnosti [Financial results and areas of their analysis based on financial reporting indicators]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 3, pp. 121-124. (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 10.01.2025